

Word of guest editors

The relevance of the topic of this special issue emerges from the fact that from the very beginning of our lives we are part of a social world, thus our overall development and education are situated in a complex network of social relations with people around us and unfold through social interaction with them. Having that in mind, it is not surprising that the field of research of learning and development through social interaction is very rich and miscellaneous. This variety is visible from the perspective of methodological approaches taken by the scholars (qualitative, quantitative or mixed), differences in the types of studied interaction (peer interaction vs. adult-child interaction; symmetrical vs. asymmetrical interaction), focus on different roles within interaction (e.g. parent-child interaction; teacher-student interaction), interest in different aspects of interaction (such as emotional, motivational, cognitive) or what develops within it (e.g. different skills, competencies, knowledge) etc. Based on the analysis of different kinds of research this field Baucal, Arcidiacono and Buđevac (2011)¹ identified two perspectives in studying the social interaction and its role in learning and development – exploratory and analytical perspectives. Within the first, exploratory perspective, the social interaction is not an object of study per se, but it is rather studied in order to explain something that is outside of interaction (e.g. learning of some knowledge within school, development of competencies, self related characteristics, etc.). For example, when one studies the effect of symmetrical peer interaction on development of new cognitive competencies, the focus of such study is on development of new competencies and the social interaction, which has a status of an independent variable. Therefore, the key question in this kind of approach is what is the impact of social interaction on learning and development of some individual characteristics. Within the second, analytical perspective, the social interaction is the main object of research interest and it is analyzed in details in order to describe its diverse patterns and dynamics. The analytical perspective is based on the assumption that different individual characteristics (such as thinking, emotions, competencies, abilities, attitudes, etc.) are relational and situational/contextual by its very “nature”. These traditions of research assume that the study of conversation and interaction between human beings is the main resource for the understanding of the way how different processes (cognitive, emotional, linguistic, social, etc.) are linked within social interaction and create certain kinds of dynamics and trajectories.

¹ Baucal, A., Arcidiacono, F., & Buđevac, N. (2011). Reflecting on different views of social interaction: Explanatory and analytic perspectives. In A. Baucal, F. Arcidiacono & N. Buđevac (Eds.), *Studying interaction in different contexts: A qualitative view* (pp. 233–251). Belgrade: Institute of Psychology.

The goal of this special issue is to present the variety among studies dealing with learning and development through social interaction in terms of conceptual framework, methodologies, object of interaction, context and participants, but all situated within educational context.

The issue is starting with four papers dealing with learning and skills development related to different subjects in elementary school – mathematics (*Buchs et al.; Anić & Pavlović Babić*), science (*Tartas*) and reading (*Buđevac & Baucal*). These papers use a variety of methodological approaches – quantitative, qualitative and mixed. Also, the difference in the focus of these contributions creates the opportunity for the reader to get an insight into the complexity of learning and development of knowledge, skills and competencies through interaction with different tasks and partners as well as by using different tools, to see how different aspects of interaction are interwoven, but also to see what this kind of studies can provide in terms of better understanding of the difficulties which students are facing when learning specific subject contents or appropriate certain skills relevant for learning.

Consequently, the next three contributions present and discuss designs of educational settings through which we can scaffold students learning and development and offer the perspective of involved partners – teachers and parents. Hence, the papers focus on language acquisition in an inclusive educational setting (*Padiglia & Arcidiacono*), inquiry based mathematics learning (*Radišić & Jošić*) and the development of creativity (*Kohler, Boissonnade & Giglio*). These papers provide two relevant findings. Firstly, they demonstrate how specific teaching/learning designs structure and organize learning activities of students by providing opportunities for them to develop some important knowledge and competencies, and secondly, what kind of challenges teachers might be faced with in appropriating and applying a new teaching/learning design in their everyday professional practices.

The next two papers (*Bova; Muller Mirza*) contribute to this special issue by introducing the topic of learning through argumentative discussions in the context of higher education. The authors of these papers remind us on the huge educational potential of argumentative discussions and the way university teachers can use it in order to promote learning of their students. Although focused on the same aspect of learning through the joint work, papers make complementary contributions, taking different methodological approaches.

Finally, the issue is closed by two papers that consider other relevant aspects of this topic – emotional relation between teacher and student as a factor of children learning, as well as attitude toward education and school (*Krstić*), and social interaction as a setting of dynamic assessment of children's abilities (*Nedić, Jošić & Baucal*). Although not primarily focused on learning, these two papers highlight two relevant issues from the perspective of successful learning. One is emotional aspect of teacher-student relation, wherein the author takes the theoretical framework that is very well known in psychology, but not usually considered in the studies of teacher-student relations – attachment theory framework, which additionally increases the value of this contribution. The other perspective starts from a well-known framework – dynamic assessment of children's abilities, but with the focus on one especially vulnerable group of children, namely the children from drop-in centre – and makes the study unique in the Serbian setting.

We believe that this special issue demonstrates the diversity of approaches and methods within the field of learning through social interactions. In our view, it opens the floor for a broad reflection about key open issues, as well as advantages and shortcoming of different methodological approaches. Our main idea is to offer a possibility to open a dialogue with researchers, teachers' trainers, profession-

als involved in the field of education and, of course, teachers that are daily involved in teaching/learning processes from a specific perspective. In fact, they are actors and observers at the same time. Our effort in proposing this special issue is to involve all of them in the analytical processes that the different contributions sustain, in order to cross boundaries between school systems, actors and educational institutions providing guidelines for curricula and teachers' training.

Nevena Budevac
Francesco Arcidiacono
Aleksandar Baucal

Уводна реч њосџујућих уредника

Релевантност теме овог специјалног броја произлази из чињенице да смо од самог почетка свог живота део социјалног света, услед чега су наш целокупан развој и образовање уроњени у сложену мрежу социјалних односа са људима око нас и одвијају се кроз интеракцију са њима. Имајући то на уму, није необично што је област истраживања учења и развоја кроз социјалну интеракцију веома богата и разноврсна. Та разноврсност је видљива са становишта методолошких приступа (квалитативни, квантитативни или комбиновани), различитих типова интеракције који се проучавају (вршњачка интеракција или интеракција између детета и одраслог; симетрична или асиметрична интеракција), усмерености на различите улоге учесника у интеракцији (на пример, интеракција између родитеља и деце или између наставника и ученика), интересовања за различите аспекте интеракције (попут емоционалног, мотивационог, когнитивног) или тога шта се кроз њу развија (на пример, различите вештине, компетенције, знања). На основу анализе истраживања из ове области, Бауцал, Арчидијаконо и Буђевац (2011)¹ идентификовали су два приступа проучавању социјалне интеракције и њене улоге у учењу и развоју – *експлораторну* и *аналитичку*. У оквиру прве, експлораторне перспективе, социјална интеракција није објекат истраживања сама по себи, већ се проучава како би се објаснило нешто изван интеракције (на пример, усвајање школског знања, развој компетенција, особине личности). Тако, рецимо, можемо проучавати ефекте симетричне вршњачке интеракције на развој когнитивних компетенција. Фокус таквог истраживања је на развоју нових компетенција, а социјална интеракција има статус независне варијабле. Према томе, кључно питање у оквиру овог приступа јесте – на који начин социјална интеракција утиче на учење и развој неких индивидуалних карактеристика. У оквиру друге, аналитичке перспективе, социјална интеракција је главни објект интересовања истраживача и анализира се до детаља како би се описали њени различити обрасци и динамика. Аналитичка перспектива се заснива на претпоставци да су различите индивидуалне карактеристике (попут мишљења, емоција, компетенција, способности, ставова и др.) релационе и контекстуализоване. Истраживачки приступи у оквиру ове перспективе, дакле, следе претпоставку да је проучавање конверзације и интеракције између људи главни извор разумевања како су различити процеси (когнитивни, емоционални, лингвистички, социјални и др.) повезани унутар социјалне интеракције и одређују њену динамику.

¹ Baucal, A., Arcidiacono, F., & Buđevac, N. (2011). Reflecting on different views of social interaction: Explanatory and analytic perspectives. In A. Baucal, F. Arcidiacono & N. Buđevac (Eds.), *Studying interaction in different contexts: A qualitative view* (233–251). Belgrade: Institute of Psychology.

Идеја која стоји у основи овог специјалног броја је да се прикаже разноврсност студија које проучавају учење и развој кроз социјалну интеракцију с обзиром на њихов теоријски оквир, методологију, циљ интеракције, учеснике у интеракцији, будући да су све смештене у образовни контекст.

Прва четири рада у овом броју баве се овладавањем знањима из различитих основношколских предмета или развојем вештина од значаја за учење тих предмета. У питању су математика (Букс и сарадници; Анић и Павловић Бабић), природне науке (Тарта) и читање (Буђевац и Бауцал). Ова истраживања се разликују према коришћеној методологији, при чему су заступљене и квантитативна и квалитативна и комбинована методологија. Такође, разлика у фокусу ових радова омогућава читаоцу да стекне увид у сложеност учења и развоја кроз заједнички рад на различитим задацима, да уочи како су различити аспекти интеракције испреплетани, као и да сагледа како нам оваква истраживања могу помоћи да разумемо са каквим се све тешкоћама суочавају ученици када треба да усвоје одређено знање или вештине од значаја за учење.

Број се наставља са три рада која приказују и преиспитују концепције различитих образовних ситуација кроз које можемо да подржавамо учење и развој ученика и уз то пружају увид у то како тај процес изгледа из перспективе укључених актера – наставника и родитеља. Конкретно, радови се баве учењем језика у вишејезичном образовном контексту (Падиља и Арчидијаконо), учењем математике кроз истраживачки рад у настави (Радишић и Јошић) и развојем креативности (Колер, Боасонад и Ђиљо). Кроз ове радове истакнута су два важна налаза. На првом месту, они показују како специфична концепција образовне ситуације структурише и организује активности учења кроз које омогућава ученицима да развију важна знања и компетенције. Такође, ови радови нам говоре о изазовима са којима се наставници могу суочити приликом креирања ових образовних ситуација у свакодневној образовној пракси.

Следећа два рада (Бова; Милер Мирза) доприносе овом специјалном броју кроз увођење теме учења кроз аргументативни дијалог у контексту високог образовања. Аутори ова два рада нас подсећају на образовни потенцијал аргументативног дијалога и на то како професори могу користити овај вид рада како би подстакли учење својих студената. Иако су фокусирани на исти аспект учења кроз заједнички рад, ови радови комплементарно доприносе овом специјалном броју, јер користе различите методолошке приступе.

На крају, издање се завршава радовима који се баве другим важним аспектима теме овог броја – емоционалним аспектом односа ученик-наставник као фактором учења и односа ученика према школи (Крстић) и социјалном интеракцијом као средином за динамичко тестирање дечијих способности (Недић, Јошић и Бауцал). Иако нису примарно фокусирани на учење, ова два рада осветљавају два веома релевантна аспекта успешног учења. Један је емоционални аспект односа ученик-наставник, при чему аутор креће од теоријског оквира који је веома добро познат у психологији, али најчешће није повезан са истраживањима односа између наставника и ученика (теорија афективног везивања), што додатно увећава допринос овог рада. Други рад такође креће од добро познатог теоријског оквира (динамичког тестирања дечијих способности) и фокусира се на једну посебно осетљиву групу деце – децу из Свратишта, што ово истраживање чини јединственим у Србији.

Верујемо да овај специјални број приказује разноврсност у теоријским и методолошким приступима проучавању учења кроз социјалну интеракцију. Из нашег угла, он отвара простор за

размишљање о кључним отвореним питањима из ове области, као и предностима и ограничењима различитих методолошких приступа. Намера нам је била да подстакнемо дијалог између истраживача, затим свих оних који учествују у образовању будућих наставника, бројних стручњака који учествују у образовању, и самих наставника, који су и учесници и посматрачи образовног процеса. Предлагањем овог специјалног броја желели смо, дакле, да иницирамо аналитички процес који ће превазићи појединачне образовне системе, улоге које одређени учесници у њима имају и образовне институције из којих долазе.

Невена Буђевац¹
Франческо Арчидијаконо²
Александар Бауцал³

1 nevena.budjevac@uf.bg.ac.rs

2 francesco.arcidiacono@hep-bejune.ch

3 abaucal@f.bg.ac.rs